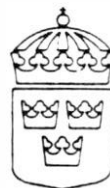

Motion till riksdagen

1989/90:Ub71

av Lars Ernestam och Gudrun Norberg (båda fp)
med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

Mot.
1989/90
Ub71-78

I den forskningspolitiska propositionen framhålls vikten av att forskning både kan och skall bedrivas inom *alla* delar av högskolan. Det fastslås också att den forskning som vuxit fram vid de små och medelstora högskolorna fortsättningsvis skall ske inom ramen för nuvarande organisation. Det sägs t.ex. att "fakultetsanslagen tillhör inte bara det universitet eller den högskola, dit respektive fakultetsnämnd är knuten, utan är gemensam för flera högskoleenheter". (s. 169).

Den verklighetsbeskrivning som ligger bakom denna beskrivning är enligt vår uppfattning felaktig. T.ex. nämns att "arbetet inom fakulteter och institutioner läggs alltmer upp med beaktande av att också lärare vid dessa högskolor (de små och medelstora högskolorna, vår anm.) skall integreras i verksamheten" (s. 203). Så är dock inte fallet. Stöd för en sådan verklighetsuppfattning kan ej heller hämtas i den utredning som närmare granskat forskningen vid de mindre och medelstora högskolorna (SOU 1989:27). Fakulteterna och institutionerna vid universitetet har *inte* orienterat sin verksamhet mot de små och medelstora högskolorna. De förslag som läggs fram i propositionen för att stärka forskningen vid de små och medelstora högskolorna kommer *ej* att leda till att de lovvärda intentionerna uppnås.

I detta sammanhang är det angeläget att peka på tre förhållanden där de små och medelstora högskolorna kommer att missgynnas om propositionens förslag genomförs.

a) När "öronmärkningen" av den rörliga resursen till de små och medelstora högskolorna av de resurser som fördelas av fakultetsnämnderna försvinner, kommer lärare vid de små och medelstora högskolorna att få svårare att få del av dessa. Troligt är också att fakultetsnämnderna i sin prioritering kommer att hänvisa till det ökade anslaget om 30 milj. kr. för forskningsstödjande verksamhet. En sådan eventuell sammanblandning av olika verksamheter och finansiering är dock helt felaktig.

b) Den nyordning som föreslås beträffande forskarutbildningen kommer likaså att missgynna de studerande från de små och medelstora högskolorna som önskar gå vidare efter grundutbildningen. Kontakter med universitetet visar att nyordningen innebär en dramatisk minskning av antalet studerande som antas till forskarutbildningen och att antagningsförfarandet kommer att utformas så att de olika institutionerna kommer att mycket noggrant selek-

tera bland de sökande. Ett viktigt inslag i en sådan selektion är prognosen för framgångsrika studier. Den kunskap som fordras för en sådan prognos är givetvis större vad gäller de sökande som kommer från den egna institutionen vid universitetet. Risken är alltså mycket stor att sökande från de små och medelstora högskolorna kommer att missgynnas. Eventuellt kan det bli så att de studerande väljer att genomföra sin grundutbildning vid universitetet för att inte missgynnas vid antagningen. Därigenom urholkas också grundutbildningen vid de små och medelstora högskolorna.

c) Det samarbete mellan de små och medelstora högskolorna och universitetet som omtalas (s. 203) utgår från en mycket ojämn maktrelation. Genom det relativt marginella resurstillskott som de små och medelstora högskolorna erhållit kommer i praktiken universitetet att disponera de ekonomiska resurserna och fördela dem utifrån sina prioriteringar. En avgörande förutsättning för ett fruktbart samarbete mellan de små och medelstora högskolorna och universitetet är att de förstnämnda förfogar över tillräckliga resurser. Detta utesluter naturligtvis inte att forskarutbildning och forskning sker inom ramen för nuvarande organisation. Det är också viktigt att framhålla att det i propositionen inte finns någon antydning om något incitament för universitetet att leva upp till sitt ansvar för de små och medelstora högskolorna.

Sammanfattningsvis: De rörliga resurserna bör även fortsättningsvis vara öronmärkta och medlen för forskningsstödande verksamhet bör markant ökas (genom t.ex. en omfördelning av medlen från universitetet till de små och medelstora högskolorna). Vidare bör frågan om hur målet med ökat antal studerande från de små och medelstora högskolorna som går vidare till forskarutbildning skall uppfyllas närmare utredas (t.ex. bör även de små och medelstora högskolorna kunna få del av fasta forskningsresurser i form av doktorandtjänster). Skrivningen om universitetens skyldighet att fördela fakultetsanslagen även till de små och medelstora högskolorna bör skärpas och kontrollen av att anslagen fördelas enligt denna princip bör följas upp av t.ex. UHÄ.

De förslag till åtgärder som nämns i propositionen är i konflikt med de övergripande intentionerna. Först om åtgärder med den här skisserade inriktningen genomförs kommer överensstämmelse mellan de angivna målen och åtgärder att uppnås.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om öronmärkning och ökning av medel för forskning vid anförda högskolor,
2. att riksdagen från regeringen begär förslag om hur målet att fler studerande på de mindre högskolorna skall genomgå forskarutbildning skall kunna genomföras,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att fakulteternas skyldighet att fördela anslagen

även till de mindre högskolorna bör skärpas enligt de förslag som redovisas i motionen.

Mot. 1989/90
Ub71

Stockholm den 20 mars 1990

Lars Ernestam (fp)

Gudrun Norberg (fp)